

115

ZARZĄDZENIE MINISTRA PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

z dnia 6 kwietnia 1968 r.

w sprawie obowiązku zbierania i odprzedaży olejów mineralnych zużytych (przepracowanych).

Na podstawie § 9 pkt 1, § 10 pkt 2 i § 14 ust. 2 uchwały nr 373 Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 1966 r. w sprawie usprawnienia gospodarki paliwami płynnymi do silników spalinowych, olejami mineralnymi i smarami (Monitor Polski z 1967 r. Nr 3, poz. 12) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wprowadza się „Instrukcję w sprawie obowiązku zbierania i odprzedaży olejów mineralnych zużytych (przepracowanych)”, stanowiącą załącznik do zarządzenia.

§ 2. Upoważnia się Centralę Produktów Naftowych „CPN” do przeprowadzania kontroli przestrzegania zasad zawartych w instrukcji, o której mowa w § 1. Do przeprowa-

dzania kontroli upoważnieni są inspektorzy techniki paliwo-smarowniczej „CPN”, wyposażeni w imienne upoważnienia wystawione przez dyrektora Centrali Produktów Naftowych „CPN”.

§ 3. Traci moc załącznik do zarządzenia Przewodniczącego Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego z dnia 15 stycznia 1952 r. w sprawie obowiązku zbierania i regeneracji olejów mineralnych zużytych (Monitor Polski Nr A-11, poz. 107).

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Przemysłu Chemicznego: *A. Radliński*

Załącznik do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego z dnia 6 kwietnia 1968 r. (poz. 115).

INSTRUKCJA W SPRAWIE OBOWIĄZKU ZBIERANIA I ODPRZEDAŻY OLEJÓW MINERALNYCH ZUŻYTYCH (PRZEPRACOWANYCH)

§ 1. 1. Instrukcja dotyczy olejów mineralnych używanych do smarowania oraz do innych celów, jak izolacja, obróbka metali itp., które podczas używania tracą własności użytkowe i w tym stanie nie mogą być nadal stosowane zgodnie z przeznaczeniem. Oleje te w dalszym ciągu instrukcji zwane są olejami zużytymi (przepracowanymi).

2. Instrukcja nie dotyczy olejów, które w procesie stosowania są zużywane w całości, jak np. oleje kablowe, przeciwkorozyjne, oleje do form, tekstylina, oleje silnikowe do dwusuwów itp., lub olejów nie nadających się do regeneracji ze względu na zawartość substancji chemicznie czynnych, np. olejów do przekładni samochodowych „Hipol”, lub olejów, do których w czasie eksploatacji dostały się substancje chemicznie czynne, mogące w czasie magazynowania, transportu lub procesów regeneracji powodować uszkodzenie urządzeń i aparatury lub zagrażać bezpieczeństwu pracy.

§ 2. Zbiórka i regeneracja olejów zużytych (przepracowanych) ma na celu racjonalną gospodarkę olejami mineralnymi i jest częścią gospodarki paliwowo-smarowniczej, uregulowanej uchwałą nr 373 Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 1966 r. w sprawie usprawnienia gospodarki paliwami płynnymi do silników spalinowych, olejami mineralnymi i smarami (Monitor Polski z 1967 r. Nr 3, poz. 12) oraz zarządzeniem Ministra Przemysłu Chemicznego z dnia 6 kwietnia 1968 r. w sprawie wytycznych dotyczących organizacji gospodarki paliwowo-smarowniczej (Monitor Polski Nr 18, poz. 114).

§ 3. 1. Jednostki gospodarki społecznej, używające oleje mineralne, zobowiązane są do zbierania, chronienia przed zanieczyszczeniem i do odprzedaży jednostkom skupującym wymienionym w §§ 9 i 10 lub regeneracji we własnym zakresie olejów zużytych (przepracowanych). Olejów tych tak po jednokrotnym jak i wielokrotnym użyciu nie wolno niszczyć, spalać, używać do niewłaściwych celów lub odstępować bez zgody Centrali Produktów Naftowych „CPN”.

2. Zabrania się dolewania do olejów zużytych (przepracowanych) różnego rodzaju paliw płynnych, nafty, zmywaczy i rozpuszczalników, olejów roślinnych, tłuszczów i smarów stałych.

3. Wszelkiego rodzaju zlewki paliw itp. należy zbierać oddzielnie i zgłaszać do odprzedaży placówkom Centrali Produktów Naftowych „CPN”.

§ 4. 1. Oleje zużyte (przepracowane) należy zbierać, przechowywać, transportować ściśle według następujących grup:

- 1) grupa I — oleje silnikowe, lotnicze i do sprężarek powietrznych,
- 2) grupa II — oleje transformatorowe,
- 3) grupa III — oleje turbinowe,
- 4) grupa IV — pozostałe oleje mineralne, tzw. przemysłowe.

2. Przedsiębiorstwa (zakłady) zużywające poniżej 200 kg rocznie poszczególnych grup olejów mineralnych i nie prowadzące ich regeneracji we własnym zakresie mogą na podstawie pisemnej zgody wojewódzkich przedsiębiorstw „CPN” mieszać poszczególne grupy olejów zużytych (przepracowanych).

3. Upoważnia się wojewódzkie przedsiębiorstwa „CPN”, w wypadkach ekonomicznie uzasadnionych, do ustalania z przedsiębiorstwami (zakładami) zbierającymi oleje zużyte (przepracowane) innych grup zbiórki tych olejów.

§ 5. Oleje zużyte (przepracowane) zbierane według wyżej wymienionych grup powinny odpowiadać aktualnie obowiązującym warunkom technicznym. Obecnie obowiązująca norma branżowa „BN-64/0535-08 — Oleje mineralne przepracowane” ustala następujące wymagania:

Wymagania 1	Typy olejów przepracowanych				Metody badań 6
	transfor- matorowe 2	turbinowe 3	silnikowe 4	przemys- łowe 5	
1) Destylacja: do 300°C w %, nie więcej do 350°C w %, nie więcej	—	—	—	10	PN-67/C-04010
2) Temperatura zapłonu w °C, nie niżej	135	170	—	—	PN-65/C-04008
3) Temperatura krzepnięcia w °C, nie wyżej	—35	—5	pozostałości po destylacji do 350°C 300°C 0°C 0°C		PN-55/C-04016
4) Lepkość w °E przy 20°C, nie wyżej	5,0	—	—	—	PN/C-04014
5) Lepkość w °E przy 50°C po usunięciu zanieczyszczeń według PN-59/C-04087	—	3—8	3—25	nie niżej 3	PN/C-04014
6) Zawartość wody i zanieczyszczeń me- chanicznych ustalona metodą wirów- kową w %, nie wyżej	1,2	2,0	5,0	8,0	PN-59/C-04087

*) Oznaczanie destylacji normalnej wykonać zgodnie z PN-67/C-04010 pkt 2. 6. 3. z tą różnicą, że badaną próbkę oleju należy przed oznaczeniem odwodnić za pomocą wytrząsania z chlorkiem wapniowym, zdekanować i przesączyć przez siatkę mosiężną o liczbie oczek 2800/cm².

Oleje zużyte (przepracowane), nie odpowiadające wyżej wymienionym warunkom technicznym lub będące mieszaniną różnych grup olejów, będą zaliczane do niższej grupy olejów zużytych (przepracowanych) zgodnie z ustaleniami Centrali Produktów Naftowych „CPN” i opłacane według cen tej grupy.

§ 6. 1. Jednostki gospodarki uspołecznionej zobowiązane są do sporządzania rocznych i kwartalnych planów zbiórki i wykorzystania olejów zużytych (przepracowanych) zgodnie z ustalonymi normami zwrotu tych olejów. Przedsiębiorstwa (zakłady), które nie mają ustalonych norm, powinny sporządzać plany na podstawie wskaźników określających stosunek olejów zużytych (przepracowanych) zebranych do ilości olejów świeżych, zużywanych w przedsiębiorstwie (zakładzie).

2. Wskaźniki, o których mowa w ust. 1, wynoszą:

- 1) dla olejów wrzeczonowych i maszynowych około 50%,
- 2) dla olejów silnikowych, lotniczych i sprężarkowych „ 25%,
- 3) dla olejów transformatorowych „ 90%,
- 4) dla olejów turbinowych „ 80%,
- 5) dla olejów cylindrowych i przekładniowych „ 50%,
- 6) dla olejów innych „ 10—15%.

Plany zbiórki i wykorzystania olejów zużytych (przepracowanych) powinny być uzgodnione z właściwymi terenowo jednostkami „CPN”.

3. Jednostki rolnicze sporządzają plany zbiórki i wykorzystania olejów mineralnych zużytych (przepracowanych) na zasadach określonych przepisami wydanymi przez Ministra Rolnictwa.

§ 7. Zlewki paliw, nafty i benzyn specjalnych, pochodzące z mycia części maszyn, płukania systemów smarowniczych itp., należy zgłaszać jednostkom Centrali Produktów Naftowych „CPN”, które na podstawie badania próbek tych produktów mają obowiązek wskazywać adresy wysyłki lub właściwy sposób wykorzystania tych produktów; zlewki tych nie wolno dodawać do olejów zużytych (przepracowanych).

§ 8. Od obowiązku odprzedaży olejów zużytych (przepracowanych) zwolnione są przedsiębiorstwa (zakłady) przeprowadzające odpowiednią regenerację tych olejów we własnym zakresie lub używające je do celów, przy których

odzyskanie olejów jest niemożliwe. We wszystkich tych wypadkach przedsiębiorstwa (zakłady) zobowiązane są do uzyskania pisemnej zgody właściwego terenowo wojewódzkiego przedsiębiorstwa „CPN”.

§ 9. 1. Skup olejów zużytych (przepracowanych) prowadzą składy i stacje benzynowe „CPN” zależnie od rodzaju olejów.

2. Składy „CPN” obowiązane są skupować wszystkie oleje wymienione w § 4.

3. Stacje benzynowe „CPN” prowadzą skup olejów grupy I silnikowych (silnikowych, lotniczych, sprężarkowych) oraz olejów grupy IV, stosowanych w eksploatacji pojazdów mechanicznych, np. przekładniowych, maszynowych — uzyskanych z filtrów powietrznych, wrzeczonowych — z płukania układów smarowniczych itp. Olejów tych nie wolno jednak mieszać z olejami silnikowymi.

§ 10. Skup olejów zużytych (przepracowanych) prowadzą również inne jednostki sprzedające produkty naftowe, np. jednostki Centrali Rolniczej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” i państwowe ośrodki maszynowe oraz stacje obsługi samochodów dokonujące wymiany olejów.

§ 11. Zużyte (przepracowane) oleje transformatorowe i turbinowe uzyskane z wymiany olejów w urządzeniach energetycznych powinny być odprzedane Centrali Produktów Naftowych „CPN” cysternowo według zasad ustalonych w § 15. Jeżeli ilości tych olejów są za małe do wysyłek cysternowych, przedsiębiorstwa (zakłady) mają obowiązek zgłoszenia całych zebranych ilości olejów transformatorowych lub turbinowych wojewódzkiemu przedsiębiorstwu obrotu produktami naftowymi „CPN”, które podadzą sposób przesyłki i adres, pod który mają być wysłane oleje.

§ 12. 1. Dostawca zobowiązany jest podawać jednostce skupującej gatunek odprzedawanych olejów zużytych (przepracowanych), a przy wysyłkach cysternowych olejów jednego gatunku (np. transformatorowych lub turbinowych) przekazać właściwej terenowo jednostce „CPN” atest laboratoryjny, na którego podstawie nastąpiła wymiana oleju, oraz ilość godzin pracy oleju.

2. Podstawą do obliczania należności za dostarczony olej zużyty (przepracowany) jest ilość ustalona przez jednostkę skupującą. Przy odprzedaży olejów zużytych (przepracowa-

nych) w składach i przy przesyłkach cysternowych tych olejów ilość tę ustala się wagowo. Na stacjach benzynowych oraz w jednostkach skupujących oleje zużyte (przepracowane) objętościowo (w litrach) przyjmuje się średnią gęstość dla olejów zużytych (przepracowanych) 0,900.

§ 13. 1. Jednostki skupujące upoważnione są do sprawdzania jakości skupowanych olejów zużytych (przepracowanych) przy ich odbiorze, a jeżeli chodzi o przesyłki cysternowe — przez pobieranie próbek z cystern i badanie w punktach odbioru cystern, tj. we właściwych rafineriach.

2. W razie stwierdzenia w odbieranych olejach zużytych (przepracowanych) więcej niż 5% wody i zanieczyszczeń mechanicznych, określonych metodą wirówkową, dla obliczenia należności za olej potrąca się od ustalonej ilości stwierdzonej nadwyżkę wody i zanieczyszczeń.

3. Stacje benzynowe „CPN”, które ze względów technicznych nie mogą określić procentu zanieczyszczeń i wody przy odbiorze olejów zużytych (przepracowanych), upoważnione są do potrącania nadwyżek na podstawie średnich ustaleń laboratoriów „CPN”. Ustalony w ten sposób procent wody i zanieczyszczeń powinien być podawany do wiadomości przez wywieszenie informacji w widocznym miejscu pomieszczenia, w którym dokonywane jest rozliczenie za skupowany olej zużyty (przepracowany).

4. Orientacyjne ustalenie grupy olejów zużytych (przepracowanych) na stacjach benzynowych „CPN” może być przeprowadzone za pomocą termoeometrów. Oleje silnikowe powinny mieć gęstość w granicach 0,900 do 0,935 przy

20°C. Oleje o innej gęstości należy kwalifikować do grupy IV olejów przemysłowych. Ustalenia te są jednak orientacyjne i nie mogą być brane pod uwagę w razie stwierdzonego zmieszania olejów silnikowych z innymi olejami.

§ 14. 1. Nabywcy olejów silnikowych na stacjach benzynowych „CPN” zobowiązani są do odprzedaży olejów silnikowych zużytych (przepracowanych) w ilości co najmniej 25% zakupywanych olejów świeżych.

2. Od obowiązku tego zwolnieni są nabywcy olejów do silników dwusuwowych przy zakupie odpowiedniej ilości paliwa oraz nabywcy olejów silnikowych, jeżeli ilość nie przekracza 1 litra (bądź 2 litrów oleju w oryginalnym opakowaniu dostawcy).

3. W razie zakupu olejów silnikowych na wymianę obowiązuje odprzedaż pełnej ilości oleju spuszczonego z miski i systemu olejowego, jednak nie mniej niż 80% świeżego napełnienia. W tym wypadku nabywca zwolniony jest od obowiązku równoczesnego zakupu paliwa.

§ 15. Przedsiębiorstwa (zakłady) zużywające większe ilości olejów mineralnych powinny dostarczać zebrane oleje zużyte (przepracowane) cysternowo. Sposób zamawiania cystern próżnych do przewozu olejów zużytych (przepracowanych) i adresy wysyłkowe podają właściwe terenowo wojewódzkie przedsiębiorstwa obrotu produktami naftowymi „CPN”, które pokrywają koszty frachtu kolejowego za przewóz cysternowy olejów zużytych (przepracowanych) od dostawcy do rafinerii.